

***K problematice stavu a vývoje vězeňství
po roce 1989 v Československu
a na území samostatné České republiky***
***The Issue of State and Development
of the Prison System in 1989 in Czechoslovakia
and the Territory of the Independent
Czech Republic***

MARKÉTA BRUNOVÁ¹

Abstrakt

Otázky výkonu trestu odnětí svobody jako nejpřísnější z trestních sankcí, které jsou ukládány fyzickým osobám, představují soustavně aktuální problematiku. Současně je to problematika velmi zajímavá, protože trest odnětí svobody v jeho nepodmíněné podobě představuje nejúniverzálnější ze sankcí ukládaných fyzickým osobám, sankci nejpřísnější a prováděnou ve specifických podmínkách výkonu trestu – v ústavech nebo ve věznicích. Je důležité mít na zřeteli, že česká a slovenská úprava mají společné kořeny, společná východiska, která pramení z několika desítek let trvajících soužití obou národů v jednom státním celku. Je zajímavé poznávat základní východiska právní úpravy výkonu trestu odnětí svobody, a to jak ty hmotněprávní (trestní), tak i procesní a v konečném důsledku i ty penologické – právní předpisy upravující přímo výkon trestu odnětí svobody, podzákonné či interní normy. Aktuální stav lze srovnávat, hodnotit, kriticky na něj nahlížet v kontextu sousední právní úpravy a v neposlední řadě mohou tyto úvahy směřovat i k pozitivní inspiraci a změnám právní úpravy formou návrhů de lege ferenda.

Klíčová slova

vězeňství, československé vězeňství, trest odnětí svobody v nepodmíněné podobě, výkon trestu, věznice

Abstract

The issues of imprisonment as the most severe of the criminal penalties imposed on natural persons are a constant issue. At the same time, this is a very interesting issue, since the imprisonment in its unconditional form constitutes the most universal of the sanctions imposed on individuals, the most severe and executed under specific conditions of imprisonment – in institutions or in prisons. It is important to bear in mind that the Czech and Slovak regulations have common roots, common starting points that stem from several decades, which these now separate republics coexisted in one state unit. It is interesting to know the basic starting points of the legislation on imprisonment, both the substantive (criminal) as well as procedural and ultimately the penological legislation directly regulating the imprisonment, sub-legal or internal standards. The state of play can

---

¹ JUDr. Markéta Brunová, Ph.D., LL.M., advokátka a vedoucí Katedry veřejného a evropského práva na VŠFS

be compared, evaluated, critically viewed in the context of neighboring legislation and, last but not least, these considerations can also lead to positive inspiration and regulatory changes in the form of *de lege ferenda* proposals.

Key words

prison, Czechoslovak prison, imprisonment in unconditional form, imprisonment, prison

DOI

<http://dx.doi.org/10.37355/fvpk-2020/1-01>

1 Vězeňství po roce 1989 v Československu

Po roce 1989 se vězeňství potýkalo s některými problémy, které přetrvaly z předchozích let. Zejména šlo o poměrně složitou situaci v důsledku přeplněnosti vězeňských kapacit, což znemožňovalo uplatňovat diferenciativní a nápravněvýchovné postupy vůči odsouzeným. Změna společenských poměrů, změna orientace a stejně tak počátky obměny právního systému po roce 1989 naznačovaly i zásadnější změny v oblasti vězeňství. Kromě tohoto aspektu bylo třeba řešit i důsledky normalizace vězeňství v 70. a 80. letech.

V historii československého vězeňství byly rozsáhlejší změny také doprovázeny amnestováním některých trestných činů, čímž se deklaroval definitivní odklon od předchozího režimu a pomocí čehož se společnost jakýmsi způsobem uklidnila. Za tímto účelem byla již v prosinci roku 1989 vyhlášena první Husákova amnestie, která se týkala zejména trestů ukládaných pachatelům trestných činů proti republice a činnosti státních orgánů i některých pachatelů hospodářských trestných činů. V rámci první amnestie bylo propuštěno jen 52 osob.² Na Vánoce 1989 vypukly první nepokoje ve většině věznic. Tyto nepokoje si vyžádaly posílení střežení a pohotovostní režim sboru, což přirozeně situaci neuklidnilo, napětí naopak dále eskalovalo. Jako hlavní problémy se ukazovaly problémy s ubytováním a ubytovacími kapacitami, problémy spojené se stravováním, nedostatečná hygiena a léčebná péče, špatné pracovní podmínky a minimální úroveň odměňování za vykonanou práci.

Jak je patrné, problémy se vyskytovaly v téměř všech oblastech běžného vězeňského života. I ve světle předešlých amnestií a problémových podmínek, na které se alespoň takto poukazovalo, i ostatní odsouzení požadovali propuštění z výkonu trestu. Je otázka, do jaké míry byla nespokojenost s vězeňskými podmínkami skutečným důvodem vzpour, nebo zda to byla spíše vidina možnosti propuštění v důsledku amnestování skutků.

Odsouzení požadovali propuštění a amnestování svých činů, dále odmítali pracovat, odmítali přijímat stravu a devastovali zařízení vězeňských zařízení. V tomto čase došlo k amnestování velkého počtu odsouzených osob, které byly z výkonu trestu následně propuštěny. Po amnestii prezidenta Havla první vlna nepokojů ustala. Uvádí se, že v roce 1990 v důsledku poměrně široce koncipované amnestie prezidenta Václava Havla (vyhlášené ke dni 1. ledna 1990) bylo z celkového počtu 31 000 vězňů amnestováno, a tedy

² KÝR, A. *Vývoj situace ve vězeňství po 17. listopadu 1989. Historická penologie. 2005, č. 3, s. 2–3.*

na svobodu propuštěno, 23 260 osob. V ústavech tak zůstalo z původní populace přes 7 000 odsouzených. Automaticky se v této souvislosti uvažuje o dopadu takto rozsáhlé amnestie na kriminální chování a kriminální statistiky. Bylo by naivní domnívat se, že všichni z těchto odsouzených byli odsouzeni jen za trestné činy proti republice a státním orgánům. I z toho důvodu se v letech 1990–1992 poměrně rychle plnily statistiky trestné činnosti, kriminalita narůstala a mnohé původně amnestované osoby se v krátkém čase do ústavů k výkonu trestu vrátily.³

Problémy směřující k dalším nepokojům se však znovu stupňovaly. Reakce na tento stav na sebe nenechaly dlouho čekat a také odsouzení za závažnější trestné činy k dlouhodobějším trestům odnětí svobody postupně začali požadovat amnestování svých činů, zkrácení uložených trestů nebo propuštění.⁴ Toto naladění směřovalo ke vzniku nepokojů a vzpour, které nejcitelněji vypukly dne 15. března 1990 v tehdejšímu ústavu pro výkon trestu odnětí svobody v Leopoldově. Kritické období a nepokoje hromadně podporované vězeňskou populací směřovalo až ke krvavým událostem, které si dodnes připomínáme jako jeden z největších milníků společného československého vězeňství. Povaha a charakter protestů byly samozřejmě různé. Původně začaly v Želiezovcích v roce 1989 a později se rozšířily i do ostatních vězeňských zařízení. Na jejich řešení se v nápravněvýchovných zařízeních vytvářely národní rady, které ve spolupráci s představiteli Občanského fóra, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a jiných odborníků navštěvovaly jednotlivá zařízení a zabývaly se stížnostmi vězňů, které zpravidla směřovaly vůči vězeňskému režimu. Národní rady řešily podněty a stížnosti současně s realizovanou amnestií a jejich poznatky se promítly do výsledné zprávy, díky které vznikly dočasné normy upravující práva a povinnosti odsouzených.⁵

Nejdramatičtější situace byla v Leopoldově, kde první vlna odporu ještě byla potlačena, druhou vlnu v březnu 1990 už však bylo třeba řešit prostřednictvím spojeného zásahu. Násilné potlačování vzpour vedlo v roce 1990 ke zničení více částí objektu a následně i k založení požáru vězeňského objektu Leopoldov.⁶ Následně se podařilo situaci uklidnit, k čemuž napomohl právě nízký počet odsouzených. Problémy vězeňství však nadále přetrvávaly a při uplatňování interního režimu vedly až k zavraždění pěti strážců a napadení dalších (v roce 1991). Vězeňský personál začal požadovat svou ochranu a zvýšení bezpečnosti, odstranění zahálčivého života vězňů a nastolení jejich disciplíny. Historicky jde o jeden z milníků vývoje vězeňství, který dodnes tkví v pamětech zejména příslušníků Sboru nápravné výchovy, ale i širší veřejnosti.

Lze říci, že rok 1990 představoval jakýsi definitivní odklon od předchozího systému řízení a uspořádání typického do roku 1989. Pozornost bylo třeba zaměřit směrem do budoucna a současně zmapovat stav vězeňství v tomto období, identifikovat jeho nedostatky a zaměřit se na jejich řešení. V procesu této identifikace bylo nalezeno poměrně velké množství nedostatků, na které bylo nutné zaměřit pozornost.

3 VACEK, E. *Stručný nástin vývoje vězeňství od roku 1989 do roku 1995. Historická penologie*. 2004, č. 1, s. 10–12.

4 TITLOVÁ, M. a D. KNÁPKOVÁ. *Penológia*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 57 a násl.

5 FÁBRY, A. *Väznenie: História a súčasnosť*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 141.

6 FÁBRY, A. *Úvod do penológie*. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2006, s. 139.

Z pohledu vývoje vězeňství na území současné České republiky byla v roce 1991 zformulována Koncepce rozvoje českého vězeňství, v jejímž obsahu nacházíme řadu cílů a úkolů pro oblast českého vězeňství směrem do budoucna.⁷ Věnovala se jak strukturálním potřebám vězeňství, tak i potřebám změny vězeňské koncepce. Na tomto základě se začal budovat moderní vězeňský systém, jehož základy se odvíjely od principů sociální spravedlnosti, penitenciární péče a represivního působení orgánů státní moci. V roce 1992 byla tato koncepce vydána pod názvem „Perspektivy vězeňské služby v Čechách“.⁸ Kladně se k obsahu koncepce vyjádřilo nejen ministerstvo spravedlnosti, ale také odbor Rady Evropy a následně po těchto krocích se stala základem legislativních změn ve vězeňství a v oblasti správy vězeňství.

Je patrné, že v tomto kontextu již v roce 1992 dochází k humanizaci vězeňství, a to v podobě takových prvků, jako je uznání postavení vězňů jako občanů, v povinnosti zachovávat jejich důstojnost, v povinnosti zajišťovat vhodné materiální podmínky života v rámci výkonu trestu. Do popředí se dostává potřeba garancí základních práv a svobod vězeňské populace, jakož i požadavky na modernizaci vězeňských zařízení a na vytvoření systému penitenciární péče, tedy zacházení s odsouzenými osobami. V letech 1990–1991 došlo i k personálním změnám v řadách příslušníků Sboru národní bezpečnosti.⁹

Po změnách v roce 1989 a současně i s cílem zlepšit postavení zaměstnanců vězeňství, zkvalitnit výkon jejich služby i stav vězeňství, se země začala postupně orientovat i na mezinárodní vězeňskou spolupráci, pro niž se plně otevřela cesta až po roce 1989. Kromě dobrých vztahů s okolními zeměmi byla důležitá také spolupráce v rámci EU. Vězeňský personál se účastnil různých zahraničních konferencí, měl možnost poznat zahraniční systémy a aplikovat takto získané poznatky na naše vězeňské podmínky. Změna charakteru a směřování našeho vězeňství byla podpořena i aktivitami na úrovni Rady Evropy, ve spolupráci s ní mohli představitelé vězeňství poznávat fungování podobných složek, odborů a zařízení v okolních demokratických státech. V roce 1990 se konala první mezinárodní porada představitelů vězeňství i za účasti československých zástupců a současně i expertů z Rady Evropy. Na základě pozorování a porovnávání bylo identifikováno několik nedostatků v našem vězeňství, jako např. slabší materiální vybavení nebo odlišné naladění a klima ve vězeňských zařízeních.

Došlo k přijetí takových opatření, která by tyto největší nedostatky měla odstranit a posunout tak vězeňství u nás směrem k moderním západním vězeňským systémům. V tomto kontextu se také rozhodlo o transformaci vězeňství tak, aby se dalo srovnat se stavem a úrovní v zemích EU.

---

7 Dokument: *Perspektivy vězeňské služby v České republice: souhrn koncepčních záměrů*. II. vydání. České vězeňství. Praha: 1996.

8 Tamtéž.

9 NETÍK, K. a kol. *Koncepce rozvoje vězeňství v ČR*. In: *Bulletin studijní a výzkumné skupiny ředitelství SNV ČR*. 1991, č. 3, obnovené vydání.

2 Vývoj vězeňství v ČR po rozdělení společné republiky

I.

V listopadu 1992 přijalo Federální shromáždění ústavní zákon č. 542/1992 Sb. o zániku ČSFR k 31. prosinci 1992. K rozdělení společného státu Čechů a Slováků došlo s účinností od 1. ledna 1993, kdy ve středu Evropy vznikly dva samostatné subjekty mezinárodního práva, dvě nové republiky jako právní nástupci původního státoprávního celku – Slovenská republika a Česká republika. Před oběma státy stály nové výzvy, ke kterým nepochybně patřilo budovat vlastní státnost na principech právních a demokratických, zajistit plnou a správnou transformaci ekonomiky, zapojit se do evropských integračních procesů, podporovat modernizaci, formovat svůj vlastní právní systém, spravovat vlastní veřejnou správu včetně vězeňství a podobně.

II.

Za klíčový milník vývoje českého vězeňství je třeba nutně považovat vznik samostatné České republiky, kdy se otázky vězeňství začaly týkat výhradně vězeňských zařízení v Česku a začaly být spravovány propracovanou legislativou, týkající se výkonu trestu a výkonu vazby v Čechách. V roce 1993 byla také samostatnou Českou republikou přijata Evropská vězeňská pravidla, která jako moderní vězeňské normy s doporučujícím charakterem, směřovala k modernizaci vězeňství. Jejich nepochybným přínosem byl silný vliv na zkvalitnění podoby českého vězeňství.¹⁰

Krátce po vzniku nového samostatného státu se na jeho území uplatňovaly původní československé právní předpisy. To se týkalo společného trestního zákona č. 140/1961 Sb. i trestního řádu č. 141/1961 Sb. ve znění několika novelizací. Na rozdíl od Slovenska, kde v roce 2005 proběhlo kompletní přepracování trestních předpisů, byly v České republice zachovány tyto původní společné trestní předpisy, přirozeně s řadou novelizací a úprav. Teprve v roce 2009 byl přijat nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., nadále zůstává platný a účinný původní trestní řád.

Pokud jde o právní předpisy upravující výkon trestu a případně i výkon vazby, byla v České republice zachována původní zákonná úprava. V listopadu roku 1993 přijal Parlament České republiky zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby v České republice, který je účinný dodnes. K němu byla v roce 1994 vydána vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 109/1994 Sb., kterou byl stanoven řád výkonu vazby. Teprve v roce 1999 však došlo k přijetí nového samostatného zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který je s řadou novelizací účinný až do dnešního dne. Návazně na tento předpis byla vydána i vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 345/1999 Sb., kterou byl vydán řád výkonu trestu odnětí svobody. Původní zákon upravující výkon trestu prošel až do jeho

---

¹⁰ KALVODOVÁ, V. *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002, s. 35 a násled.

změny v roce 1999 několika novelizacemi a změnil diferenciaci výkonu trestu na tři úrovně nápravně výchovných zařízení.¹¹ Konkrétně šlo o čtyři stupně střežení v ústavech:

- a) s dohledem,
- b) s dozorem,
- c) s ostrahou,
- d) se zvýšenou ostrahou.

Východiskem pro takové členění přitom bylo poznání kriminologické charakteristiky trestného činu, za který byl obviněný odsouzen k výkonu trestu.

S účinností od 1. ledna 1993 se zákonem č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě a justiční strážní České republiky, přetransformoval Sbor nápravné výchovy na Sbor vězeňské služby České republiky. Tento předpis představoval důležitou změnu systému a změnu v otázkách výkonu dozoru nad výkonem trestu. Mimo jiné se z této instituce stala příspěvková organizace ministerstva spravedlnosti, v jejíž kompetenci bylo zajišťování výkonu trestu a výkonu vazby v Čechách. Řízení vězeňské služby bylo svěřeno Generálnímu ředitelství VS ČR, kterému podléhaly jednotlivé vazební i výkonové věznice se všemi stupni hlídání i pro mladistvé. Ministrem spravedlnosti jmenovaný generální ředitel odpovídal za činnost vězeňské služby. Teprve v roce 2004 se Vězeňská služba ČR stala ozbrojeným bezpečnostním sborem.

Jak již bylo konstatováno, Koncepce rozvoje vězeňství v souladu s evropskými požadavky a standardy, po vzoru Minimálních standardních pravidel, byla přijata ještě v roce 1992. Na jejím základě byl formulován zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní. Zaměstnanci byli podle něj rozčleněni do těchto základních skupin:

- 1) vězeňská stráž a justiční stráž (svou činností směřovala k ochraně výkonu spravedlnosti), která své úkoly plnila ve služebním poměru,
- 2) správní služba, ve které působili civilní zaměstnanci v pracovním poměru podle pracovních norem.

Vězeňská služba v ČR se opírá o dva základní články, a to o vazební věznice a věznice za účelem výkonu trestu odnětí svobody označované jen věznice. V čele těchto jednotek stojí jejich ředitelé, které jmenuje generální ředitel VS ČR. Interně se vazební zařízení člení na oddělení a referáty. Ke dni konstituování Vězeňské služby ČR existovalo na území Čech celkově:

- a) 33 vazebných věznic a věznic,
- b) 2 ústavy pro mladistvé.¹²

Kontrolu nad vězeňstvím provádělo ředitelství nápravně výchovných skupin a komise pro vězeňství, která působila při Národní radě ČR. Dozor původně prováděný prokurátory zanikl v důsledku toho, že prokuratura byla přetransformována na státní zastupitelství. Postupně od roku 1993 docházelo v českém vězeňství k řadě změn a úprav, které byly vnímány více nebo méně pozitivně. Velkým pozitivem bylo, že došlo k humanizaci vězeňství, k přijetí vhodné české legislativní úpravy výkonu trestů, k modernizaci množství

11 NEDOROST, L. *Vězeňství a správa vězeňství v ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 29 a násl.

12 NEDOROST, L. *Vězeňství a správa vězeňství v ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 31–33.

vězeňských objektů či k podpoře vzdělávání vězeňského personálu, což směřovalo ke zkvalitnění výkonu činnosti vězeňského personálu. Nepochybně i nadále a v podstatě soustavně se do popředí dostávaly otázky financování (přesněji nedostatek finančních prostředků) a potřeba apolitického řízení vězeňské služby.

Vězeňství v samostatné České republice se vydalo na cestu k modernímu západoevropskému modelu. V tomto systému je trest odnětí svobody nejen represivním nástrojem, ale i prvkem, pomocí něhož se odsouzení mají vychovávat a převychovávat, napravovat k řádnému životu na svobodě a ve společnosti. Nepochybně je i velmi významným prvkem prevence, ať už individuální, nebo generální, má směřovat k eliminaci recidiv u jednotlivců a projevují se v něm moderní humanizační tendence.

Positivně můžeme hodnotit i to, že od roku 1993 byly postupně eliminovány všechny negativní prvky, které se v českém vězeňství vyskytovaly – především došlo k odstranění militarizačních prvků v procesu dohledu a dozoru a posílení centralizace správy vězeňství. České vězeňství se osvobodilo od politických vlivů a přestalo být využíváno pro účely politického boje a pronásledování odpůrců režimu. Do procesu nápravy odsouzených byly začleněny moderní postupy a pedagogické metody. Šlo zároveň o poměrně velký skok oproti původnímu stavu vězeňství, které má v Čechách i na Slovensku bohatou společnou minulost i mnohé samostatné kapitoly.

Za zásadnější problémy vězeňství na přelomu tisíciletí je třeba považovat problémy kapacitní. Počty odsouzených zásadnějším způsobem narostly a vězeňská zařízení se stala kapacitně nedostačujícími. Stejně tak i otázky financování vězeňství se staly velmi aktuálními v kontextu plného stavu vězeňských zařízení.

Rozvoj a modernizace vězeňství našly své vyjádření v Koncepci rozvoje vězeňství v roce 2015, která poukazuje hlavně na bezpečnostní hrozby související s výkonem trestu i vazby a apeluje na podporu zabezpečení. Předpokládala další nárůst vězeňské populace a současně podporovala liberalizaci výkonu trestu a minimalizaci dopadu výkonu trestu na jiná práva odsouzených, která výkonem trestu nejsou modifikována ani vyloučena. Poukazovala spíše na problémy materiálního zabezpečení výkonu trestu, na nutnost zkvalitnění informačních systémů, technologického vybavení apod. I když jde o významné aspekty výkonu trestu, pozitivně lze hodnotit alespoň to, že méně kritickou je oblast penitenciární péče, v níž se uplatňují moderní vězeňské postupy a přístupy k odsouzenému.

III.

Aktuální Koncepce vězeňství v České republice je rozvržena na období do roku 2025 a má povahu širšího koncepčního nástroje. Předpokládá koncepční změny ve výkonu trestu i v zařízeních, která slouží pro účely výkonu trestu. Představuje několik cílů, konkrétně tyto:

- a) Zkvalitnění systému vzdělávání, potřeba umožnit prohlubování získaného vzdělání a kvalifikace tak, aby se na jedné straně podpořil proces zaměstnávání odsouzených, ale současně i na to, aby se zlepšila výchozí pozice odsouzeného

po propuštění z výkonu trestu při ucházení se o zaměstnání. Toto jsou cíle, které mají podporovat reintegraci odsouzeného po výkonu trestu ve společnosti a eliminovat rizika recidivy.

- b) Podpora zájmu jednotlivců pracovat a ucházet se o práci ve Vězeňské službě ČR; zkvalitňování rozvoje vězeňské služby a možností, které nabízí pro její zaměstnance.
- c) Preventivní cíle a cíle zaměřené do oblasti zdravotní péče. Jako závažný problém se jeví rozšiřování návykových látek nelegální povahy v podmínkách výkonu trestu, na což je nutné reagovat vhodnou detekční činností a zabránit tak rozšíření nelegálních návykových látek v ústavech a současně takto eliminovat řadu problémů, které jsou s tímto spojeny. Současně je to podpora a zkvalitňování poskytované zdravotní péče prostřednictvím stálé zdravotní služby.
- d) Poslední skupina cílů se orientuje na podporu výzkumu a vědecko-výzkumné činnosti zaměřené na penologickou oblast, oblast penitenciární péče ve výkonu trestu, s cílem čerpání projektových prostředků, čerpání prostředků z Norských fondů směřujících ke zkvalitnění podmínek výkonu trestu.

Závěr

České vězeňství stále naráží na problémy finančního, personálního a vzdělávacího charakteru, pro které se mnohé pracovní pozice ve vězeňské službě nezdají být pro potenciální zájemce dostatečně atraktivní. Nejde však o nějaké ojedinělé problémy, neboť s podobnými problémy se potýkají i ostatní ozbrojené sbory.

Z aktuálních cílů uvedených v Konceptu vězeňství do roku 2025 je patrná snaha o vytvoření moderního vězeňského systému, který reflektuje nejen represivní stránku působení trestu, ale též klade důraz na kvalitní penitenciární a postpenitenciární péči, a v této souvislosti se zaměřuje i na prevenci. Tento proces nápravy pachatele pochopitelně začíná již ve věznici, kde je uplatňován zejména formou vzdělávacích a výchovných aktivit. Česká republika se též od roku 2017 připojila k novodobému trendu v rámci podpory účinných opatření snižujících recidivu, kdy spustila pilotní projekt otevřená věznice, a to ve věznici Jiřice. Princip otevřených věznic je založen na volnosti odsouzených, kdy je uplatňována jejich minimální izolace, spolu s nižší potřebou nasazení vězeňského personálu v těchto areálech. Takový způsob výkonu trestu tedy též významně snižuje ekonomické náklady věznice. Pro krátký časový odstup není možné dělat závěry, ale s ohledem na prozatímni minimální recidivu odsouzených, kteří touto formou věznice již prošli, je možné takový způsob výkonu trestu považovat za úspěšný model, který by mohl v budoucnu u některých odsouzených přinést očekávané výsledky nápravy. Ovšem na celkové vyhodnocení tohoto projektu v ČR si budeme muset ještě počkat.

Seznam literatury

Dokument: *Koncepce vězeňství do konce roku 2025*. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>

Dokument: *Perspektivy vězeňské služby v České republice: souhrn koncepčních záměrů*. II. vydání. *České vězeňství*. Praha: 1996.

FÁBRY, A. *Úvod do penológie*. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2006.

FÁBRY, A. *Väznenie: História a súčasnosť*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012.

KALVODOVÁ, V. *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002.

KÝR, A. Vývoj situace ve vězeňství po 17. listopadu 1989. *Historická penologie*. 2005, č. 3.

NEDOROST, L. *Vězeňství a správa vězeňství v ČR*. Brno: Masarykova univerzita, 1995.

NETÍK, K. a kol. *Koncepce rozvoje vězeňství v ČR*. In: *Bulletin studijní a výzkumné skupiny ředitelství SNV ČR*. 1991, č. 3, obnovené vydání.

TITLOVÁ, M. a D. KNÁPKOVÁ. *Penológia*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016.

VACEK, E. Stručný nástin vývoje vězeňství od roku 1989 do roku 1995. *Historická penologie*. 2004, č. 1.